

დანართი
ბავშვის ჯანმრთელობისა და ადამიანის
განვითარების ეროვნული ინსტიტუტი
(NICHD)
ოქმი:
დაკითხვის გზამკვლევი

---

1. შესავალი

1. „გამარჯობა, მე ვარ პოლიციის ოფიცერი/გამომძიებელი
_____ (სახელი). {გააცანით სხვა დამსწრე პირებიც;
საუკეთესო შემთხვევაში, ოთახში სხვა არავინ უნდა იმყოფებოდეს}.
დღეს არის _____ და ახლა _____ საათია.
გამოკითხვას ვუტარებ _____-ს _____-ში.“
„როგორც ხედავ, ამ ოთახში არის ვიდეოკამერა და
მიკროფონები. იმისათვის, რომ ყველაფერი მახსოვდეს, რასაც
მეტყვი, მათი საშუალებით ჩვენს საუბარს ჩავიწერთ.
ზოგჯერ რაღაცები მაგიწყდება, ხოლო ჩანაწერი საშუალებას
მაძლევს მოგისმინო და არ ვიყო იძულებული, ყველაფერი
ხედიდან დავწერო“
„ ჩემი სამუშაოს ნაწილია გავესაუბრო ბავშვებს
[მოზარდებს] იმაზე, რაც მათ თავს გადახდათ. მე ბევრ ბავშვს
[მოზარდს] ვხვდები იმისათვის, რომ მათ შეძლონ ჩემთვის
სიმართლის თქმა იმის შესახებ, თუ რა გადახდათ თავს. სანამ
დავიწყებთ, მინდა დავრწმუნდე, რომ კარგად გესმის, თუ
რამდენად მნიშვნელოვანია სიმართლის თქმა.“ [მცირეწლოვან
ბავშვებს აუხსენით, თუ რა არის სიმართლე და რა - არ არის
სიმართლე].
„თუ მე ვიტყვი, რომ ჩემი ფეხსაცმელები წითელია (ან მწვანე);
ეს სიმართლე იქნება თუ არ იქნება სიმართლე?“

[დაელოდეთ პასუხს, შემდეგ თქვით:]

2. „ ეს არ იქნება სიმართლე, რადგანაც ჩემი ფეხსაცმელები
სინამდვილეში არის [შავი, ღურჯი და ასე შემდეგ] თუ მე ვიტყვი,
რომ ახლა ვზივარ, ეს იქნება სიმართლე თუ არ იქნება
სიმართლე [სწორი თუ არასწორი]

[დაელოდეთ პასუხს]

3. „ეს იქნება [მართალი/სწორი], რადგანაც, როგორც ხედავ, მე
მართლაც ვზივარ.“
„დავრწმუნდი, რომ კარგად გესმის, თუ რას ნიშნავს
სიმართლის თქმა. ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ დღეს მხოლოდ

ბავშვის დაკითხვა
სიმართლე მითხრა. შენ უნდა მომიყვე მხოლოდ ის, რაც ნამდვირად შეგემთხვა“

[პაუზა]

4. „თუ ისეთ რამეს გკითხავ, რასაც ვერ გაიგებ, უბრალოდ თქვი: ვერ გავიგე. კარგი?“

[პაუზა]

„თუ მე ვერ გავიგებ შენს ნათქვამს, მაშინ გთხოვ, რომ განმარტო“

[პაუზა]

5. „თუ ისეთ შეკითხვას დაგისვამ, რომეღმეც პასუხი არ იცი, უბრალოდ მითხარი: არ ვიცი.“

„ თუ მე გკითხავ: „რა ჰქვია ჩემს ძაღლს?“ [ან შვილს] , რას მიპასუხებ?“

[დაელოდე პასუხს]

[თუ ბავშვი იტყვის „არ ვიცი“; თქვით]

6. „სწორია. არ იცი, ხომ ასეა?“

[თუ ბავშვი გამოცნობას შეეცდება, თქვით]

„ არა, შენ ეს არ იცი, რადგანაც არ მიცნობ. როცა პასუხი არ იცი, თქვი, რომ არ იცი, ნუ შეეცდები გამოცნობას“

[პაუზა]

7. „ თუ მე ისეთ რაღაცას ვიტყვი, რაც არასწორი იქნება, უნდა მითხრა. კარგი?“

[დაელოდე პასუხს]

8. „ თუ მე ვიტყვი, რომ შენ ორი წლის გოგონა ხარ [როცა გამოკითხვას უტარებთ, მაგარითად, 5 წლის ბიჭს], რას მეტყვი?“

[თუ ბავშვი არ შეგისწორებთ, თქვით]

„ რას მეტყვი, თუ მე შეცდომით ორი წლის გოგონას დაგიძახებ [როცა გამოკითხვას უტარებთ, მაგარითად, 5 წლის ბიჭს]?

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

[დაელოდეთ პასუხს]

9. „სწორია. ახლა იცი, რომ უნდა მიიხრა, თუ შეცდომას დავუშვებ ან თუ ვიტყვი ისეთ რაღაცას, რაც სწორი არ იქნება.“

[პაუზა]

10. „თუ მე ვიტყვი, რომ შენ დგახარ, რას მეტყვი?“

[დაელოდეთ პასუხს]
კარგი.

II. ურთიერთგაგების დამყარება

„მინდა, რომ უკეთესად გაგიცნო“.

1. „ მიიხარო რისი კეთება გიყვარს“

[დაელოდეთ ბავშვის პასუხს]

[თუ ბავშვი დაწვრილებით გიპასუხებთ, გადადით მესამე შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი არ ან ვერ გიპასუხებთ, შეგიძლიათ სთხოვოთ]

2. „მართლა ძალიან მინდა შენი უკეთ გაცნობა. კარგი იქნება თუ მეტყვი, რისი კეთება გიყვარს“

[დაელოდეთ პასუხს]

3. მომიყვები უფრო მეტი [აქტივობების შესახებ, რომლებიც ბავშვი დაასახედა]. მოერიდეთ ფოკუსირებას ტერევიზიამზე, ვიდეობზე, ფანტაზიებზე.

[დაელოდეთ პასუხს]

III. ეპიზოდური მესსიერების ვარჯიში

ღირშესანიშნავი მოვლენა

[შენიშვნა: ეს ნაწილი იცვლება შემთხვევის შესაბამისად]

[დაკითხვის დაწყებამდე, ბავშვისთვის ღირშესანიშნავი მოვლენა მოიძიეთ მისი უახლოესი წარსულიდან: სკოლის პირველი დღე, დაბადების დღის წვეულება, დღესასწაულის აღნიშვნა და ასე შემდეგ; დაუსვით ბავშვს მოცემული კითხვები მოვლენის შესახებ. თუ

ბავშვის დაკითხვა

შესაძლებელია, აირჩიეთ ისეთი ღირშესანიშნავი მოვლენა, რომელიც სავარაუდო ან საექვო ძადადობას მიახლოებით ემთხვეოდა დროში. თუ სავარაუდო ძადადობა მუსტად ღირშესანიშნავი მოვლენის დროს მოხდა, აირჩიეთ სხვა მოვლენა]

„მინდა, უფრო მეტი გავიგო შენი და შენი ქმედებების შესახებ“.

1. „ამ რამდენიმე [დღის/კვირის]წინ იყო [დღესასწაული/დაბადების დღე/ სკოლის პირველი დღე/ სხვა მოვლენა]. მომიყვები ყველაფერი, რაც მაშინ [შენი დაბადების დღე, აღდგომა, სხვა] მოხდა.

[დაელოდეთ პასუხს]

1a. „კარგად გაიხსენე [აქტივობა ან მოვლენა] და ყველაფერი მომიყვები, რაც მოხდა გაღვიძებიდან [ბავშვის მიერ წინა კითხვის პასუხში ნახსენებ ნაწილი] - დე.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

1b. „რა მოხდა ამის შემდეგ?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

1c. „ყველაფერი მომიყვები, რაც მოხდა [ბავშვის მიერ ნახსენები მოვლენის ნაწილი] -დან დაძინებამდე“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

1d. „უფრო მეტი მომიყვები / კიდევ რისი თქმა შეგიძლია? [ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობის შესახებ]“

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

1e. „წელან ახსენე [ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა]. ყველაფერი მომიყვები მის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება].

[თუ ბავშვი უნიათოდ აღწერს მოვლენას, განაგრძეთ 2-2e შეკითხვებით].

[შენიშვნა: თუ ბავშვი დეტალურად აღწერს მოვლენას, თქვით:]

„მნიშვნელოვანია, რომ ყველაფერი მითხრა, რაც გახსოვს, იმის შესახებ, რაც შეგემთხვა. შეგიძრია მითხრა კარგი რამეებიც და ცუდი რამეებიც.“

გუშინ

2. „ მე ძარიან მინდა ვიცოდე, რა გადაგხდა თავს. მომიყვები, რა გადაგხდა გუშინ თავს, გაღვიძებიდან დაძინებამდე“.

[დაელოდეთ პასუხს]

2a. „არ მინდა, რომ რამე გამოგრჩეს. ყველაფერი მომიყვები, რაც მოხდა მოხდა გაღვიძებიდან [ბავშვის მიერ წინა კითხვის პასუხში ნახსენები აქტივობა] - დე“.

[დაელოდეთ პასუხს]

2b. „რა მოხდა შემდეგ?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

2c. „ყველაფერი მომიყვები, რაც მოხდა [ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა] -დან დაძინებამდე“.

[დაელოდეთ პასუხს]

2d. „უფრო მეტი მომიყვები [ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა]“

[დაელოდეთ პასუხს]

ბავშვის დაკითხვა

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

2e. „წელან ახსენე [ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა]. ყველაფერი მთმიყვევი მის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

დღეს

თუ ბავშვი არ განვლით ადექვატურ და დეტაღურ ინფორმაციას გუშინდელი დღის შესახებ, გაიმეორეთ შეკითხვები 2-2e დღევანდელი დღის შესახებ. გამოიყენეთ „აქ მოსვრის დრო“, როგორც ორიენტირი/ბოლო მოვდენა..

„ძარიან მნიშვნელოვანია, რომ მთმიყვე ყველაფერი, რაც მართლა შეგემთხვა“.

დაკითხვის არსებითი ნაწილი

IV. არსებით ნაწიღზე გადასვლა

„ახლა, როცა უფრო უკეთ გაგიცანი, მინდი იმის შესახებ გესაუბრო, რის გამოც შენ დღეს აქ ხარ“.

[თუ ბავშვი პასუხის გაცემას დაიწყებს, დაელოდეთ]

[თუ ბავშვი მოკრედ აღწერს სავარაუდო შემთხვევას (მაგარიდად: „დავითი ჩემს კუტუს შეეხო“ ან „მამარჩემი მირტყამს), გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი არ აკეთებს განაცხადს შემთხვევის შესახებ, განაგრძეთ შეკითხვა 1-ით.]

1. „მესმის, რომ რაღაც შეგემთხვა. ყველაფერი მთმიყვევი, რაც მოხდა, თავიდან ბოლომდე“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი განაცხადს აკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დეტაღურ აღწერას მოგანვლით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

[თუ ბავშვი არ აკეთებს განაცხადს, განაგრძეთ შეკითხვით 2-ით]

2. „**როგორც გითხარი, ჩემი საქმეა, ბავშვებს ვესაუბრო ისეთ რაღაცებზე, რაც მათ შეიძლება თავს გადახდენოდათ. ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ მითხრა რატომ [ხარ აქ/მოხვედი აქ/ვარ აქ]. შენი აზრით, რატომ მოგიყვანა [დედა, მამა, ბებია]-მ დღეს [ან: „შენი აზრით რატომ მოვედი შენთან სასაუბროდ]?”**

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი განაცხადს აკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

[თუ ბავშვი საერთოდ არ მოგაწვდით ინფორმაციას და თქვენ არ იცით, ესაუბრა თუ არა ბავშვი რომელიმე სპეციალისტს, გადადით მე-4 ან მე-5 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი არ გააკეთებს განაცხადს და იცით, რომ ის უკვე გაესაუბრა რომელიმე სპეციალისტს, გადადით მე-3 შეკითხვაზე]

3. „**გავიგე, რომ შენ ესაუბრე [ექიმის/მასწავლებელს/სოციალურ მუშაკს/ან სხვა] [ადგირი/დრო]. მომიყევი, რაზე ილაპარაკეთ.“**

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი განაცხადს აკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

[თუ ბავშვი არ აკეთებს განაცხადს და ხილური არ იქნება ძაღაღობის ფიზიკური კვარი, გადადით მე-5 შეკითხვაზე]

[თუ ფიზიკური ნიშნები ხილურია, გამომძიებელს ფოტოებზე აქვს ნანახი ან ვილაცამ უთხრა, ან თუ დაკითხვის ადგირი საავადმყოფოა ან გამოკითხვა უშუალოდ სამედიცინო შემომწმების შემდეგ მიმდინარეობს, თქვით:]

4. „**ვხედავ, [გავიგე] რომ გაქვს [ძაღაღობის ფიზიკური ნიშნები/დაზიანებები/სისხლჩაქცევები] შენს _____-ზე**

ბავშვის დაკითხვა

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი განაცხადს აკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

[თუ ბავშვი არ აკეთებს განაცხადს, განაგრძეთ მე-5 შეკითხვით]

5. „ვინმე ხომ არ განუხეებს?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი დაადასტურებს ან განაცხადს გააკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

[თუ ბავშვი არ დაადასტურებს და არც განაცხადს გააკეთებს. გადადით მე-6 შეკითხვაზე]

6. „შეგემთხვა რამე [აღვიღი/სავარაუდო ძაღალობის დრო]?“

[შენიშვნა: არ ახსენოთ ეჭვმიტანილის სახელი ან განაცხადის რომელიმე დეტალი]

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

[თუ ბავშვი დაადასტურებს ან განაცხადს გააკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი არც დაადასტურებს და არც განაცხადს გააკეთებს. გადადით განაგრძეთ მე-7 შეკითხვით]

7. „ვინმემ რამე ისეთი გაგიკეთა, რაც, შენი აზრით, არასწორია?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი დაადასტურებს ან განაცხადს გააკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

[თუ ბავშვი არც დაადასტურებს და არც განაცხადს გააკეთებს. განაგრძეთ მე-8 შეკითხვით]

პაუზა. გასაგრძელებლად მზად ხარ? ხომ არ სჯობს, რომ გაგრძელებამდე შეგვესვენა?

თუ ბავშვი გაგრძელებას გადაწყვეტს, თქვენს ხელთ არსებულ ფაქტებზე დაყრდნობით, მკაფიოდ უნდა გქონდეთ ჩამოყალიბებული მე-8 და მე-9 შეკითხვები. დაკითხვის დაწყებამდე დარწმუნდით, რომ ბავშვს ეს შეკითხვები დეტალებს მინიმალურად მიაწვდიან. თუ არ გეჩვენებათ ეს შეკითხვები ჩამოყალიბებული, შეისვენეთ და დრო ამ კითხვების ჩამოსაყალიბებლად გამოიყენეთ.

8a. „ვინმემ [შეაჯამეთ ვარაუდები ან ეჭვები, ისე, რომ არ ახსენოთ დამინაშავეთა სახელები. მოერიდეთ დეტარიზაციას] (მაგალითად: „ვინმემ დაგარტყა?“ ან „ვინმე შენს კუთუს შეეხო [სხეულის ინტიმური ადგილები])?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი დაადასტურებს ან განაცხადს გააკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

[თუ ბავშვი არც დაადასტურებს და არც განაცხადს გააკეთებს. განაგრძეთ მე-9 შეკითხვით]

9a. „შენმა მასწავლებელმა [ექიმი/ფსიქოლოგი/მეზობელი] მითხრა/მარყენა [„რომ შენ სხვა ბავშვების კუთუებს ეხებოდი“/“შენი ნახატი“] და მინდა გავიგო, თუ შეგემთხვა რამე. ვინმემ [შეაჯამეთ ვარაუდები ან ეჭვები, ისე, რომ არ ახსენოთ დამინაშავეთა სახელები. მოერიდეთ დეტარიზაციას] (მაგალითად: „ვინმემ, შენი ოჯახის წევრებიდან დაგარტყა?“ ან „ვინმე შენ კუთუს ან სხეულის სხვა ინტიმურ ადგილებს შეეხო])?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი დაადასტურებს ან განაცხადს გააკეთებს, გადადით მე-10 შეკითხვაზე]

ბავშვის დაკითხვა

[თუ ბავშვი დეტალურ აღწერას მოგაწვდით, გადადით შეკითხვა 10a-ზე]

[თუ ბავშვი არც დაადასტურებს და არც განაცხადს გააკეთებს. გადადით XI ნაწილზე]

V. შემთხვევათა გამოძიება

ღია კითხვები

10. [თუ ბავშვი ექვს წდამდე ასაკისაა, გაიმეორეთ განაცხადი ბავშვის სიტყვებით; არ ახსენოთ ისეთი დეტალები ან სახელები, რომელთა შესახებაც ბავშვს არაფერი უთქვამს,]

[შემდეგ უთხარით:]

„ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვი ექვს წდამდე მეთისაა, უბრალოდ თქვით:]

„ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

10a. „შემდეგ რა მოხდა?“ ან „უფრო მეტი მომიყვები ამის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[განცხადებული შემთხვევის სრული აღწერის მისაღებად, დასვით ეს შეკითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

[შენიშვნა: თუ ბავშვის აღწერა ძალიან ზოგადია, გადადით მე-12 შეკითხვაზე (შემთხვევათა გამოძიება). თუ ბავშვი კონკრეტულ ინციდენტს აღწერს, განაგრძეთ 10b შეკითხვით]

10b. „გაიხსენე ის [დღე/ღამე] და ყველაფერი მომიყვები, რაც მოხდა [ბავშვის მიერ ნახსენები, რომელიმე წინმსწრები მოვლენა]-დან [ბავშვის მიერ განცხადებული ძალიანობის აქტი]-მდე“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: შემთხვევის დეტალური აღწერისათვის, გამოიყენეთ ეს მიმართვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

10c. „მომიყვები [ადამიანი/ნივთი/ ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა]-ის შესახებ“

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

10d. შენ ახსენე [ადამიანი/ნივთი/ ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა], მითხარი ყველაფერი მის შესახებ.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

[თუ თქვენთვის რამე გაურკვეველი დარჩება (მაგალითად, მოვლენათა თანმიმდევრობა), თქვით:]

„შენ ბევრი გამოსადეგი რამ მითხარი, მაგრამ ცოტა დავიბენი. მინდა დავრწმუნდე, რომ ყველაფერი სწორად გავიგე, თავიდან მომიყვები [როგორ დაიწყო/ კონკრეტულად რა მოხდა/ როგორ დასრულდა/ასე შემდეგ].“

ფოკუსირებული კითხვები ბავშვის მიერ მოწოდებულ ინფორმაციაზე

[თუ ღია კითხვების ამოწურვის შემდეგ, განაცხადს მნიშვნელოვანი დეტალები მაინც აკრია ან მიღებული ინფორმაცია ბუნდოვანია, გამოიყენეთ დამაზუსტებელი კითხვები. მნიშვნელოვანია, რომ დამაზუსტებელი კითხვები შეძლებისდაგვარად შეუხამოთ ღია „გამოსაწვევ“ კითხვებს].

[შენიშვნა: უპირველესად, მოახდინეთ ბავშვის კონცენტრირება ნახსენებ დეტარზე და შემდეგ დასვით დამაზუსტებელი კითხვა].

შემდეგ მოდის დამაზუსტებელი კითხვების ზოგადი ფორმატი

11. „შენ ახსენე [ადამიანი/ნივთი/აქტივობა], [დამაზუსტებელი შეკითხვის გაგრძელება]“.

მაგალითები:

1. „შენ თქვი, რომ მაღაზიაში იყავი. კონკრეტულად სად იყავი? „[დაელოდეთ პასუხს] „მომიყვები რამე ამ მაღაზიის შესახებ“

ბავშვის დაკითხვა

2. „შენ თქვი, რომ დედამ „ჩაგარტყა გრძელი რაღაც“. მომიყევი ამ რაღაცის შესახებ“.
3. „შენ ახსენე მეზობელი. მისი სახელი იცი?“ [დაელოდეთ პასუხს]. „მომიყევი რამე მაგ მეზობელზე“ [არ სთხოვთ აღწერა]
4. „შენ თქვი, რომ ერთ-ერთმა შენმა კლასერმა დაინახა. რა ჰქვია მას?“ [დაელოდეთ პასუხს] „მომიყევი, რას აკეთებდა იქ“.

შემთხვევათა გამიჯვნა

12. „ეს ერთხელ მოხდა თუ ერთზე მეტჯერ განმეორდა?“

[თუ შემთხვევა მხოლოდ ერთხელ მოხდა, შეისვენეთ]

[თუ შემთხვევა განმეორდა, განაგრძეთ მე-13 შეკითხვით. გახსოვდეთ: თითოეული შემთხვევა დეტალურად გამოიკვრიეთ, ისე, როგორც აქ არის მითითებული]

13. „მომიყევი ყველაფერი, რაც მოხდა ბოლოჯერ [პირველად / იმ ადგილზე ყოფნისას / კონკრეტული აქტივობის დროს/ სხვა დროს, რომელიც კარგად გახსოვს]“

[დაელოდეთ პასუხს]

13a. „შემდეგ რა მოხდა?“ ან „უფრო მეტი მომიყევი / კიდევ რისი თქმა შეგიძლია?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება].

13b. „გაიხსენე ის [დღე/ღამე] და მომიყევი ყველაფერი, რაც მოხდა [ბავშვის მიერ ნახსენები წინმსწრები მოვლენა]-დან [განცხადებული ძაღაღობრივი შემთხვევა]-მდე.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ მიმართვის ვარიაციები გამოიყენეთ იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

13c. “მომიყევი [აღამიანი/ნივთი/ ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა]-ის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

13d. „შენ ახსენე [ბავშვის მიერ ნახსენები აქტივობა]. ყველაფერი მთმიყვევი ამის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება].

კითხვები ბავშვის მიერ მოწოდებულ ინფორმაციაზე

[თუ ღია კითხვების ამოწურვის შემდეგ, განაცხადს მნიშვნელოვანი დეტალები მაინც აკვია ან ბურუსითაა მოცული, გამოიყენეთ დამაბუსტებელი კითხვები. მნიშვნელოვანია, რომ დამაბუსტებელი კითხვები შეძლებისდაგვარად შეუხამოთ ღია „გამოსაწვევ“ კითხვებს].

[შენიშვნა: უპირველესად, მოახდინეთ ბავშვის კონცენტრირება ნახსენებ დეტარზე და შემდეგ დასვით დამაბუსტებელი კითხვა].

შემდეგ მოდის დამაბუსტებელი კითხვების ზოგადი ფორმატი

14. „შენ ახსენე [ადამიანი/ნივთი/აქტივობა], [დამაბუსტებელი შეკითხვის გაგრძელება]“

მაგალითები:

1. „შენ თქვი, რომ ტერევიზორს უყურებდი. ტერევიზორში რას უყურებდი?“

[დაელოდეთ პასუხს]

„ყველაფერი მთმიყვევი ამის შესახებ“.

2. „წელან თქვი, რომ მამაშენმა „შემოგიპენტურა“. ზუსტად მითხარი, რა გააკეთა.“

3. „შენ თქვი, რომ იქ შენი მეგობარიც იყო. რა ჰქვია მას?“

[დაელოდეთ პასუხს]

„მთმიყვევი, რას აკეთებდა ის იქ“.

ბავშვის დაკითხვა

4. „შენ თქვი, რომ ბიძაშენი თითო შეგეხო [„გემასავა“/“შენთან სექსი ჰქონდა“/ ასე შემდეგ]. ზუსტად მითხარი, რა გააკეთა“.

გაიმეორეთ ეს ნაწილი იმდენჯერ, რამდენი შემთხვევის შესახებაც იტყვის ბავშვი, რათა მოიპოვოთ სასურველი აღწერა. თუ ბავშვი ორზე მეტ შემთხვევას დააკონკრეტებს, თავდაპირველად ჰკითხეთ, რა მოხდა „ბოლოს“, შემდეგ „პირველად“, ბოლოს კი - „სხვა დროს, რომელიც კარგად ახსოვს“.

VI. შესვენება

[ბავშვს უთხარით:]

„ახლა მინდა დავრწმუნდე, რომ ყველაფერი გავიგე და გავარკვიო, -არის თუ არა კიდევ რამე, რის შესახებაც უნდა გკითხო. მე [ვიფიქრებ შენს ნაამბობზე/ჩანიშვნებს გადავხედავ/გავარკვივ].“

[შესვენების დროს განიხილეთ ბავშვის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია. შეავსეთ დაკითხვის ოქმი. შეამოწმეთ, გაკრიათ თუ არა ინფორმაცია. დაგეგმეთ დაკითხვის დარჩენილი ნაწილი. დამაზუსტებელი კითხვები აუცილებლად წერილობითი ფორმით ჩამოაყარებთ].

შესვენების შემდეგ

[იმისათვის, რომ მოიპოვოთ დამატებითი ინფორმაცია, რაზეც ბავშვს არაფერი უთქვამს, დამატებით დასვით ზემოთ აღწერილი პირდაპირი და ღია კითხვები. დაუბრუნდით ღია კითხვებს („მითხარი უფრო მეტი...“) ყოველი პირდაპირი კითხვის შემდეგ. ამ კითხვების ამოწურვის შემდეგ გადადით VII ნაწილზე].

VII. ბავშვის მიერ გაუმხედელი ინფორმაციის მოპოვება

[ფოკუსირებული კითხვები მხოლოდ მაშინ უნდა დასვათ, თუკი უკვე გამოიყენეთ სხვა მიდგომები და მაინც გაკრიათ სასამართლოსთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაცია]. ძარზე მნიშვნელოვანია, რომ გამოიყენოთ ღია „გამოსაწვევი“ მიმართვები („მომიყვები ყველაფერი ამის შესახებ“), ყოველ შესაძლო შემთხვევაში.

[შენიშვნა: მრავალჯერადი შემთხვევის დროს, მიმართეთ ბავშვი რეღვეანტური შემთხვევისაკენ მისივე სიტყვების გამოყენებით. მიეცით ბავშვს საშუალება,

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

მოგაწოდოთ მნიშვნელოვანი დეტალები და მხოლოდ შემდეგ დასვით ფოკუსირებული კითხვები]

[მხოლოდ მაშინ გადადით მომდევნო შემთხვევაზე, როცა დარწმუნდებით, რომ კონკრეტული შემთხვევის შესახებ ყველა დეტალი მოგროვებული გაქვთ]

ფოკუსირებული კითხვების ზოგადი ფორმატი ბავშვის მიერ გაუმხედარი ინფორმაციის შესახებ

„როდესაც მიყვებოდი [კონკრეტული შემთხვევა, რომის დრო ან ადგილი ცნობილია], შენ ახსენე [ადამიანი/ნივთი/აქტივობა]. იყო [ფოკუსირებული კითხვა]

[დაელოდეთ პასუხს]

[როცა მართებული იქნება, გააკეთეთ „მონვევა“; თქვით]

„ყველაფერი მომიყევი ამის შესახებ“.

მაგალითები:

1. **„როდესაც შენ ბინაში ყოფნის შესახებ მიყვებოდი, შენ თქვი, რომ მან შარვარი გაიხადა. შენს ტანსაცმელს რაზე მოუვიდა?“**

[დაელოდეთ პასუხს]

[ბავშვის პასუხის შემდეგ თქვით]

„ყველაფერი მომიყევი ამის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

2. **„როდესაც ბოლო შემთხვევის შესახებ მიყვებოდი, შენ თქვი, რომ ის შეგეხბო. ის ტანსაცმლის ზემოლან შეგეხბო?“**

[დაელოდეთ პასუხს]

[ბავშვის პასუხის შემდეგ თქვით]

„ყველაფერი მომიყევი ამის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

ბავშვის დაკითხვა

3. „ის ტანსაცმლის ქვეშ შეგეხო?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[ბავშვის პასუხის შემდეგ თქვით]

„ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“.

4. „შენ მე მითხარი იმის შესახებ, რაც ეზოში მოხდა.. ვინმემ დაინახა რაც მოხდა?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[როცა მართებული იქნება, თქვით]

„ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“

5. „ხომ არ იცი, შეემთხვათ თუ არა მსგავსი რამ სხვა ბავშვებს?“

[დაელოდეთ პასუხს]

[როცა მართებული იქნება თქვით]

„ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“

6. „შენ მითხარი იმის შესახებ, რაც ფარდულში მოხდა. იცი, როდის მოხდა ეს?“

VIII. თუ ბავშვი სრულყოფილ ინფორმაციას არ განწვდით

გამოიყენეთ მხოლოდ რეგულაციური მიმართვები.

თუ თვეთვის ცნობილია, რომ შედგა საუბარი, რომლის დროსაც ბავშვმა ინფორმაცია გააუღერა, თქვით:

1. „როგორც გავიგე, შენ ესაუბრე [] [დრო/ადგილი]. მომიყვები, რაზე ისაუბრეთ.“

[თუ ბავშვი არ მოგაწვდით ინფორმაციას, დასვით მე-2 შეკითხვა; თუ ბავშვი რაიმე ინფორმაციას მაინც მოგაწვდით, თქვით:]

„ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“.

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

[საჭიროებისამებრ, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ღია მიმართვები, როგორცაა „**მომიყვები ამის შესახებ**“].

თუ თქვენ იცით ბავშვის სხვასთან შემდგარი საუბრის დეტალები, მაგრამ ინფორმაცია თქვენთვის ბავშვს არ გაუმხვდება, თქვით:

2. **„როგორც გავიგე [_____-მ მითხრა], შენ იღაპარავე [შეაჯამეთ განაცხადი, შეძლებისდაგვარად მოერიდეთ ბრადლები შემცვერი დეტალების ხსენებას], ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“**

[საჭიროებისამებრ, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ღია მიმართვები, როგორცაა „**მომიყვები ამის შესახებ**“ და ასე შემდეგ]

3. თუ რაიმე ინფორმაცია დაკვირვების საფუძველზეა მოპოვებული, თქვით:

a. „როგორც გავიგე, ვიღაცამ დაინახა [] ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“.

[საჭიროებისამებრ, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ღია მიმართვები, როგორცაა „**მომიყვები ამის შესახებ**“ და ასე შემდეგ].

თუ ბავშვი უარჰყოფს, გადადით შეკითხვა 3b-ზე

- b. „რამე შეგემთხვა [დრო/ადგილი]? ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“.**

[საჭიროებისამებრ, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ღია მიმართვები, როგორცაა „**მომიყვები ამის შესახებ**“].

თუ ბავშვს აქვს/ჰქონდა ტრავმები და ძარადლობის ფიზიკური ნიშნები, თქვით:

4. **„ვხედავ [გავიგე], რომ შენ გაქვს [ნიშნები/სისხდრიაქცევები] შენს []-ზე“. „ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“.**

[საჭიროებისამებრ, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ღია მიმართვები, როგორცაა „**მომიყვები ამის შესახებ**“].

5. **„ვინმემ [გააკეთეთ შეჯამება მოძარადის დასახელების გარეშე (თუ ბავშვმა თავად არ დაასახელა ის) ან ბრადლების დეტალების გარეშე]?“**

თუ ბავშვი უარჰყოფს, გადადით შემდეგ ნაწილზე

ბავშვის დაკითხვა

თუ ბავშვი რამე იტყვის, თქვით:

„ყველაფერი მომიყვები ამის შესახებ“

[ატყობისასამებრ, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ღია მიმართვები, როგორცაა „მომიყვები ამის შესახებ“]

IX. ინფორმაცია გამჟღავნების შესახებ

„შენ მე მითხარი, თუ რატომ მოხვედი დღეს ჩემთან სასაუბროდ. შენ მიერ მოწოდებული ინფორმაცია ძალიან მესმარება მომხდარის უკეთ გაგებაში“.

[თუ ბავშვიმ ახსენა, რომ შემთხვევის/შემთხვევათა შესახებ ვინმეს მოუყვა, გადადი მუ-6 შეკითხვაზე. თუ ბავშვიმ მსგავსი არაფერი თქვა, უმადვე შეამოწმეთ მომხდარის გამჟღავნების შესაძლებლობა. თქვით:]

1. „მომიყვები, რა მოხდა [ბოლო ინციდენტი]-ის შემდეგ?

[დაელოდეთ პასუხს]

2. „და შემდეგ რა მოხდა?“

[შენიშვნა: ამ ნაწილის განმავლობაში დასვით ეს კითხვა იმდენჯერ, რამდენჯერაც საჭირო იქნება]

[თუ ბავშვი ვინმესთვის გამჟღავნების შესახებ გეტყვით, გადადი მუ-6 შეკითხვაზე. თუ, არა - განაგრძეთ]

3. „კიდევ ვინმემ იცის მომხდარის შესახებ?

[დაელოდეთ პასუხს. თუ ბავშვი ვინმეს დაასახელებს, გადადი მუ-6 შეკითხვაზე]

[თუ ბავშვი დაადასტურებს, მაგრამ არავის ახსენებს, ჰკითხეთ]

ვინ?

[დაელოდეთ პასუხს. თუ ბავშვი ვინმეს დაასახელებს, გადადი მუ-6 შეკითხვაზე].

4. „ახლა მინდა გავიგო, სხვა ადამიანებმა როგორ გაიგეს [ბოლო შემთხვევა] შესახებ?

[დაელოდეთ პასუხს. თუ ბავშვი ვინმეს დაასახელებს, გადადი მუ-6 შეკითხვაზე].

დანართი: NICHD შეთანხმება [protocol]:

[თუ ინფორმაცია გაკვიათ, დასვით მომდევნო შეკითხვები].

5. **„ვინ იყო პირველი, შენი და [დამნაშევე]-ს გარდა, ვინც გაიგო [ბავშვის მიერ განცხადებული ძალადობა]-ს შესახებ?**

[დაელოდეთ პასუხს.]

6. **„მომიყვები ყველაფერი, რაც შეგიძლია, თუ როგორ გაიგო [ბავშვის მიერ ნახსენები „პირველი გამგები“-მა მომხდარის შესახებ?**

[დაელოდეთ პასუხს]

[შემდეგ თქვით]

„უფრო მეტი მომიყვები ამის შესახებ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავში საუბარს აღგიგწერთ, თქვით:]

„ყველაფერი მითხარი, რის შესახებაც ისაუბრეთ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

7. **„კიდევ ვინმემ იცის [ბავშვის მიერ აღწერილი განცხადებული ძალადობა]-ს შესახებ?“**

[დაელოდეთ პასუხს]

[შემდეგ თქვით]

„მომიყვები უფრო მეტი ამის შესახებ“.

[თუ ბავში საუბარს აღგიგწერთ, თქვით]

„ყველაფერი მითხარი, რის შესახებაც ისაუბრეთ“.

[დაელოდეთ პასუხს]

[თუ ბავშვის თქმით, მას არავისთვის უთქვამს, ჰკითხეთ:]

ეს ნაწილი საჭიროებისამებრ მთლიანად გაიმეორეთ ბავშვის მიერ ნახსენები თითოეული შემთხვევისათვის

ბავშვის დაკითხვა

X. დასრულება

[თქვით:]

„დღეს შენ ბევრი რამ მითხარი და მე მინდა, დახმარებისათვის მადლობა გადაგიხადო“.

1. „არის კიდევ ისეთ რამ, რის შესახებაც შენ ფიქრობ, რომ უნდა ვიცოდე?“

[დაელოდეთ პასუხს]

2. „არის ისეთი რამ, რის თქმაც გინდა ჩემთვის?“

[დაელოდეთ პასუხს]

3. „არის რაიმე კითხვები, რომლებიც გინდა, რომ მე მკითხო?“

[დაელოდეთ პასუხს]

4. „თუ ჩემთან დადაპირავება ისევ მოგინდება, შეგიძლია ამ ნომერზე დამირეკო“ [გადაეცით ბავშვს ბარათი, თქვენი სახელით, გვარით და ტელეფონის ნომრით].

XI. ნეიტრალური სასაუბრო თემა

„დღეს, აქედან წასვლის შემდეგ, რის გაკეთებას აპირებ?“

[რამდენიმე წუთი ბავშვს ნეიტრალურ თემაზე ესაუბრეთ].

„ახლა არის [კონკრეტული დრო] და ეს ინტერვიუ დასრულებულია“